

Brüssel, 6.3.2019
COM(2019) 126 final

**KOMISJONI TEATIS EUROOPA PARLAMENDILE, EUROOPA ÜLEMKOGULE
JA NÕUKOGULE**

Eduaruanne Euroopa rände tegevuskava rakendamise kohta

I. SISSEJUHATUS

Viimasel neljal aastal on EL teinud rändeprobleemi lahendamiseks enneolematult suuri jõupingutusi, mis on aidanud vähendada ebaseaduslike saabujate arvu viie aasta madalaimale tasemele. EL on pakkunud kaitset ja toetust miljonitele inimestele, päästnud inimesid merel ning parandanud tingimusi ja toimetulekuvõimalusi. Ta on aidanud liikmesriikidel liidu välispiiril toime tulla arvukate saabujatega ja rahastanud paljusid projekte kogu ELis, et toetada pagulaste ja teiste seaduslikult riigis elavate kolmandate riikide kodanike integreerimist. See on aidanud ära hoida ebaseaduslikku rännet, muu hulgas inimeste ebaseadusliku üle piiri toimetamisega tegelevate võrgustike ja inimkaubanduse vastu võitlemise kaudu. EL on teinud koostööd partneritega kogu maailmas, et kõrvaldada rände algpõhjuseid ja edendada rände korrakohast haldamist, sealhulgas ebaseaduslikult ELis viibivate rändajate tagasivõtmist. Ta on töötanud selle nimel, et luua inimeste ebaseadusliku üle piiri toimetamise ohtlike marsruutide alternatiivina seaduslikud võimalused liitu saabumiseks. Sellega seoses on tervikliku lähenemisviisi raames edasi arendatud 2015. aasta Euroopa rände tegevuskava¹ kõiki osi.

Euroopa rände tegevuskava raames saavutatud peamised edusammud

- 2018. aastal tuvastati ELi välispiiridel umbes 150 000 ebaseaduslikku saabujat – see on 25 % vähem kui 2017. aastal. See on viimase viie aasta madalaim näitaja ja on üle 90 % vähem kui rändekriisi haripunktis 2015. aastal.
- ELi tegevus on alates 2015. aastast aidanud merel päästa ligi 730 000 inimese elu.
- Miljonid varjupaigataotlejad, pagulased ja põgenikud on saanud toetust ELi Aafrika jaoks mõeldud hädaolukorra usaldusfondist² rahastatavatest programmidest – üle 5,3 miljoni haavatava inimese on saanud põhitoetust, peaaegu miljonit inimest on informeeritud teavituskampaaniate raames ja üle 60 000 inimese on saanud taasintegreerimisega seotud abi pärast tagasipöördumist.
- Aafrika jaoks mõeldud usaldusfond on olnud kesksel kohal ka üle 37 000 haavatava rändaja toetatud vabatahtlikul tagasipöördumisel Liibüast oma päritoluriiki alates 2017. aasta algusest.
- Peamine eesmärk on olnud tõkestada rändajate ebaseadusliku üle piiri toimetamise kuritegelike võrgustike tegevust: ainuüksi 2018. aastal oli sisserändajate ebaseadusliku üle piiri toimetamise vastasel Euroopa keskusel oluline roll enam kui saja prioriteetse smugeldamisjuhtumi lahendamises. Ühised uurimisrühmad võitlevad inimsmugeldamisega sellistes riikides nagu Niger.
- 34 710 rahvusvahelist kaitset vajavat inimest on ümber paigutatud Itaaliast ja Kreekast.
- Alates 2015. aastast on üle 50 000 rahvusvahelist kaitset vajava inimese ümber asustatud ELi.
- Ajavahemikul 2015–2017 eraldati Varjupaiga-, Rände- ja Integratsioonifondist üle 140 miljoni euro, et toetada integratsiooni- ja seadusliku rände meetmeid³.
- Ametlikud tagasivõtulepingud või praktilised kokkulepped tagasipöördumise ja tagasivõtu kohta on sõlmitud 23 päritolu- ja transiidiriigiga.
- Samal ajal kasutati 2018. aastal üle 80 % ELi humanitaarabist selleks, et toetada põgenikke⁴.

¹ COM(2015) 240 final, 13.5.2015.

² Lisaks ELi arenguprogrammide raames antavale toetusele.

³ Liikmesriigid esitavad praegu oma rakendamisarundeid, mis hõlmavad 2018. aastal võetud meetmeid. Paljusid pagulasi ja seaduslikke rändajaid on toetatud ka Euroopa Sotsiaalfondi ja Euroopa Regionaalarengu Fondi raames rakendatavatest integratsiooniprogrammidest.

See töö peab jätkuma. Kuigi ebaseaduslike saabujate arv on vähenenud, ei anna see garantiid tuleviku jaoks, sest tõenäoliselt rändesurve jätkub. Ebaseadusliku rände algpõhjuste kõrvaldamine on kahtlemata pikaajaline projekt, sest ebaseaduslike saabujate arvu hiljutine suurenemine Vahemere lääneosas näitab, et olukord on endiselt ebakindel ja välismaalaste ebaseaduslikult üle piiri toimetajad otsivad pidevalt uusi võimalusi. Peamised probleemid on lahendamata: peame töötama välja varjupaigasüsteemi, mis täidab eesmärgid ning tagab solidaarsuse ja vähendab teisest rännet; peame nii liikmesriikides kui ka koostöös kolmandate riikidega võetavate meetmetega suurendama tagasisaatmiste arvu; peame olema oma välispiiril paremini ettevalmistatud; peame võitlema välismaalaste ebaseaduslikult üle piiri toimetajate uute strateegiatega ning ka edaspidi toetama turvalisi, korrakohaseid ja seaduslikke rändevõimalusi rahvusvahelist kaitset vajavate inimeste ja seaduslike rändajate jaoks. Selleks et rännet hallata, on vaja ELi püsivaid, pikaajalisi ja ühiseid jõupingutusi, mis põhinevad solidaarsuse ja vastutuse õiglase jagamise põhimõttel. On oluline, et edaspidi eelistataks ajutistele lahendustele püsivaid struktuure ning tulemuslikku ja tulevikukindlat õigusraamistikku. Need eesmärgid on võimalik saavutada, kui võtame edaspidi aluseks neli aastat tehtud ühistöö⁵.

Kui EL ja liikmesriigid on tegutsenud koos, on koostöö tihendamine selliste peamiste partnerriikidega nagu Türgi või Niger viinud ebaseaduslike saabujate arvu olulise vähenemiseni. Ühismeetmed on kandnud vilja võitluses rändajate ebaseadusliku üle piiri toimetamisega, alternatiivsete seaduslike liikumisteede leidmisel ja kuue uue tagasivõtulepingu sõlmimisel peamiste päritoluriikidega. Koostöö Aafrika ja Aafrika Liiduga on jõudnud uuele tasemele.

Kõik need algatused on juba andnud tulemusi ja neil on potentsiaali ka tuleviku jaoks. On oluline, et kasutatakse terviklikku lähenemisviisi, mis on ette nähtud Euroopa rände tegevuskava nelja tegevussuuna raames, ja kehtestatakse kindel raamistik.

II. PRAEGUNE OLUKORD

Ebaseaduslikud saabumised

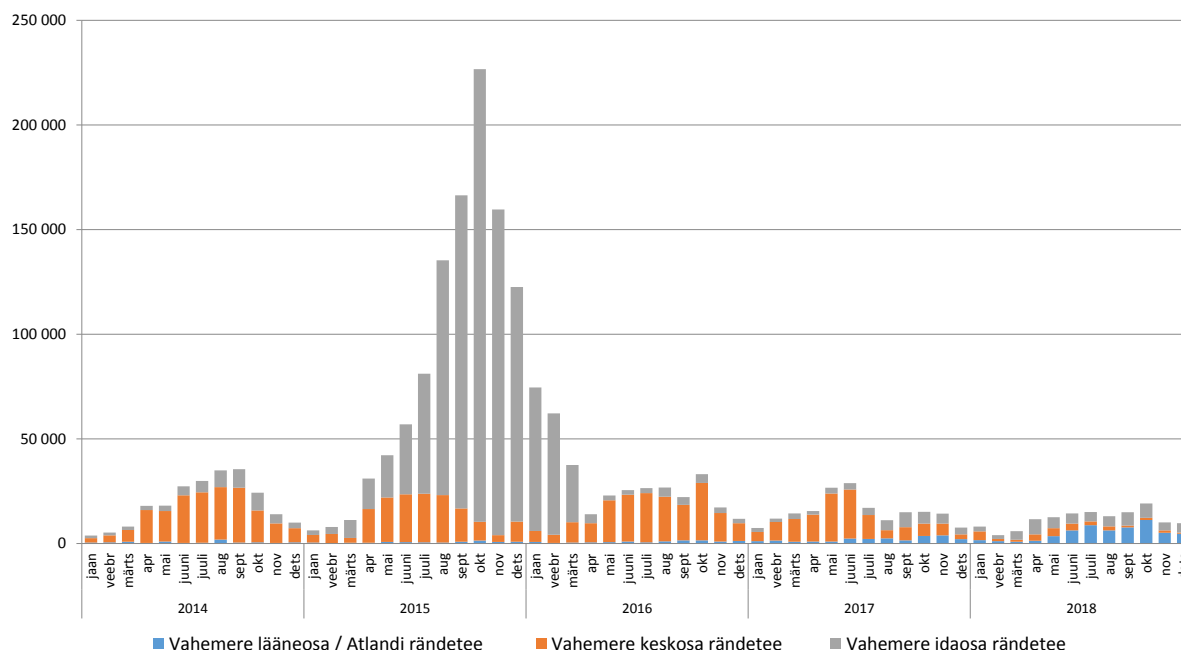
Praegusest olukorrast ilmneb ebaseaduslike saabujate arvu püsiv suur langus võrreldes haripunktiga 2015. aastal⁶. Mõned suundumused on siiski püsinud ka 2018. aastal ja 2019. aasta alguses ning näitavad, et endiselt on vajadus järjepidevate meetmete ning muutuvatele oludele reageerimise järele.

⁴ Põgenike hulka kuuluvad pagulased ja riigisisesed põgenikud. Samuti toetatakse vastuvõtvaid kogukondi. ELi humanitaarabi antakse kooskõlas humanitaarabi põhimõtetega, milleks on inimlikkus, neutraalsus, erapooletus ja sõltumatus.

⁵ Sellega kaasneb 13 miljardi euro suurune rahaline toetus ainuüksi ELi eelarvest ning ka liidu välistegevuse usaldusfondide ja Türgi pagulasrahastu kaudu tehtav töö.

⁶ Kõikide andmete allikas on Euroopa Piiri- ja Rannikuvalve Amet, kui ei ole teisiti märgitud.

Ebaseaduslikud piiriületused kolmel peamisel rändeteel

- *Vahemere lääneosa / Atlandi* rändeteel suurenes saabujate arv eelmisel aastal ja püsib endiselt suur. Hispaaniasse saabus 2018. aastal 131 % rohkem inimesi (ligi 65 000 inimest) kui 2017. aastal ja see suundumus on jätkunud 2019. aastal⁷. Kõige rohkem saabus Hispaaniasse 2018. aastal Maroko kodanikke (üks viiendik kõikidest piiriületajatest), neile järgnesid Lääne-Aafrika riikide (Guinea, Mali, Côte d'Ivoire ja Gambia) ning Alžeeria kodanikud.
- *Vahemere keskosa* rändeteel püsib ebaseaduslike saabujate arv väike. 2018. aastal vähenes Itaaliasse ebaseaduslike saabujate arv 80 % võrreldes 2017. aastaga ja see suundumus on jätkunud 2019. aastal, mil ebaseaduslike saabujate arv on langenud kriisieelsele tasemele. Kuigi Liibüast lahkus ka 2018. aastal üle poole ebaseaduslikest saabujatest, on Liibüa rannikuvalve merel kinni pidanud või päästnud palju inimesi: 2018. aastal ligikaudu 15 000 inimest, peamiselt Sudaani (14 %), Nigeeria (12 %) ja Eritrea (12 %) kodanikud⁸. Tuneesia on muutunud üha olulisemaks lähteriigiks (peamiselt tuneeslaste jaoks) teel Itaaliasse ja 2018. aasta teisel poolel suurenes Maltasse saabujate arv.
- *Vahemere idaosa* rändeteel suurenes ebaseaduslike saabujate arv terve 2018. aasta jooksul ja Kreekasse on saabunud 2019. aastal üle 30 % rohkem rändajaid kui aasta eest. See suundumus paneb püsiva surve alla nii Egeuse mere saared kui ka Kreeka-Türgi maismaapiiri, sest Türgisse tagasipöördujate arv on liiga väike, et survet leevendada ja ohustada smugeldajate ärimudelit⁹. Afganistani kodanikud moodustavad enamiku

⁷ Hispaania ametiasutuste andmed.

⁸ ÜRO Pagulaste Ülemvoliniku Ameti andmed.

⁹ Alates 21. märtsist 2016 on Kreekast Türgisse tagasi saadetud 1 836 rändajat ELi-Türgi avalduse alusel ja 601 rändajat Kreeka-Türgi kahepoolse protokollil alusel.

2018. ja 2019. aastal Egeuse mere saartele saabujatest, Türgi kodanikud on aga enamuses ELi maismaapiiri ületajate hulgas. Samuti on suurenenud nii meritsi kui ka Küprose valitsuse kontrolli all olevate alade maismaapiiri ületamise teel Küprosele saabujate arv.

2018. aastal suurenes ka oluliselt ebaseaduslike rändajate arv Lääne-Balkani riikides, kuigi see aasta lõpus talve saabudes vähenes. 2018. aastal oli ebaseaduslike saabujate arv neli korda suurem kui 2017. aastal ning piirkonna peamine rändetee kulges Serbiast Bosniasse ja Hertsegoviinasse. Bosnias ja Hertsegoviinas registreeriti 2018. aastal ligikaudu 24 000 ebaseaduslikku saabujat ning riigis oli aasta lõpus umbes 5 000 rändajat. Seda rändeteed mööda saabujate arv siiski vähenes pärast seda, kui Serbia kaotas 17. oktoobril 2018 viisavabaduse Iraani kodanike jaoks. Praegu täheldatakse saabuvate India kodanike arvu suurenemist tänu Serbia kehtestatud viisavabadusele.

Kuigi Vahemerel hukkunute arv on alates 2016. aastast tänu ELi, liikmesriikide ja teiste partnerite jõupingutustele pidevalt vähenenud, nõuavad mereületused smugeldajate ärimudelite tõttu endiselt inimest. Kui 2018. aastal hukkus ligi 2 300 inimest, siis 2017. aastal oli hukkunuid üle 3 100. 2019. aastal on seni hukkunud üle 220 inimese¹⁰.

Varjupaik

2018. aastal esitati ELis ja Schengeni lepinguga ühinenud riikides umbes 634 700 rahvusvahelise kaitse taotlust. See on 10 % vähem kui 2017. aastal ja tähendab, et see näitaja on nüüd taas 2014. aasta tasemel¹¹. Enamik avaldusi esitati 2018. aastal Saksamaal, Prantsusmaal, Kreekas, Itaalias ja Hispaanias (72 % kõikidest ELis ja Schengeni lepinguga ühinenud riikides esitatud avaldustest)¹². Nagu 2017. aastalgi olid peamised päritoluriigid Süüria, Afganistan ja Iraak. Samuti on oluliselt suurenenud Schengeni viisa nõudest vabastatud riikidest (eelkõige Venezuelast, Gruusiast ja Colombiast) pärit rändajate esitatud taotluste arv.

2018. aastal tehti kindlaks üle 400 000 päringutabamuse, kui võrreldi muu liikmesriigi territooriumile liikunud inimeste sõrmejälgede andmeid Eurodac-süsteemis säilitatavate sõrmejälgede andmetega¹³. Kõige rohkem päringutabamusi oli Prantsusmaal ja Saksamaal (osutab sellele, et need on teisese rände peamised sihtriigid), Itaalias ja Kreekas seevastu oli kõige rohkem registreeritud sõrmejälgede andmeid (osutab sellele, et need on peamised esmase sisenemise riigid)¹⁴.

¹⁰ Rahvusvahelise Migratsiooniorganisatsiooni andmed.

¹¹ Euroopa Varjupaigaküsimuste Tugiameti esialgsed andmed 2018. aasta kohta.

¹² Hoolimata taotluste arvu vähenemisest viiendiku võrra on Saksamaa endiselt peamine sihtriik ning Prantsusmaal ja Hispaanias esitatud taotluste arv suurenes oluliselt.

¹³ „Päringutabamus“ tähendab andmebaasis salvestatud sõrmejälgede andmete võrdlemisel liikmesriigi edastatud andmetega kindlaks tehtud vastavust või vastavusi. Päringutabamuste arv ei vasta inimeste arvule.

¹⁴ Riigid, kus registreeriti kõige rohkem ebaseaduslikult viibivaid muus liikmesriigis varem registreeritud varjupaigataotlejaid, olid Belgia ja Saksamaa.

III. VIIVITAMATA VÕETAVAD MEETMED

Vahemere lääneosa rändetee: koostöö Marokoga

Kuna Hispaania on nüüd ebaseaduslike piiriületajate jaoks peamine ELi sisenemise koht, peavad ELi jaoks olema esmatähtsad meetmed, mis käsitlevad rännet Vahemere lääneosa rändeteel. EL on loomas tihedat partnerlust Marokoga. 2018. aasta lõpus kiitis ta heaks 140 miljoni euro eraldamise piirihalduse ja eelarvetoetuse jaoks¹⁵. Maroko tegutseb oma piiril kontrolli karmistamise nimel ja on hoidnud ära paljude rändajate lahkumise riigist¹⁶. Nende ELi meetmetega toetatakse seda protsessi. Esimesed maksed on tehtud ja algatatud on põhivarustuse ostmise hankemenetlused. Viimastele lepingutele selle paketi raames kirjutatakse alla aprillis ja jätkuma peab kohapealne rakendamine. See täiendab 36 miljoni euro kasutamist hädaabina, milles lepidi kokku 2018. aastal, et aidata Hispaanial hallata lõunapiiri. EL toetab Hispaaniat operatsiooni Indalo raames. Komisjon on valmis andma Hispaaniale igakülgset rahalist ja tehnilist toetust, mida riik vajab saabuvate rändajatega toimetulekuks.

EL teeb tööd selle nimel, et veelgi süvendada oma suhteid Marokoga, eesmärgiga luua veelgi tihedam, sügavam ja ulatuslikum partnerlus. Liikuvusel ja rändel on siin oluline koht ning neid valdkondi edendatakse rahalise toetuse, ekspertide tihedamate kontaktide ja operatiivkoostöö kaudu, sealhulgas tänu Euroopa Piiri- ja Rannikuvalve Ameti toetusele. Partnerlus peaks hõlmama ka tagasivõtmise, viisalihtsustuse ja seadusliku rände üle peetavate läbirääkimiste taasalusdamist. Tihedamat koostööd tuleks teha ka rändevoogude ja naaberriikidest Marokosse kulgevate rändeteedega seotud probleemide lahendamisel.

Lisaks Maroko otsesele toetamisele teeb ELi hädaolukorra usaldusfond Aafrika jaoks¹⁷ tööd selle nimel, et arendada koostööd kogu Vahemere lääneosa rändetee ulatuses. Uue piiriülese koostöö programmiga, mille maht on 8,6 miljonit eurot, tugevdatakse põhjalikumate rände üle peetavate piirkondlike poliitikadialoogide kaudu rände koordineeritud haldamist Maroko, Senegali, Mali ja Côte d'Ivoire'i vahel. Eelarvetoetuse programm Mauritaania jaoks kiideti heaks 2018. aasta lõpus, eesmärgiga toetada riiklikku arengustrateegiat ning keskendudes eelkõige rändajate kaitsmisele ja meresõiduturvalisusele¹⁸. Usaldusfondi Põhja-Aafrika haru peaks saama varsti ELi eelarvest veel 120 miljonit eurot¹⁹. Praegu on muu hulgas Liibüas ja Marokos pooleli olevate programmide olulistest lisavahenditest 2019. aasta jaoks siiski puudu veel kuni 86 miljonit eurot. Liikmesriigid peavad andma oma panuse, et tagada selle töö jätkumine.

¹⁵ Lisaks sellele on antud 14,5 miljonit eurot, et parandada rände haldamist piirkondlikul tasandil, eesmärgiga tegeleda rändajate, tagasipöördujate ja välismaal elavate marokolastega. Praegu elluviidavate programmide kogumaksumus on 232 miljonit eurot.

¹⁶ Euroopa piiri- ja rannikuvalve JORA andmete (ühisoperatsioonide teabeedastusrakendus) kohaselt hoidsid Maroko ametiasutused 2018. aastal ära ligi 15 000 ebaseadusliku rändaja lahkumise Marokost meritsi. Maroko ametiasutused võtavad ka ennetavaid meetmeid sisemaal. Maroko siseministeeriumi hinnangul hoiti 2018. aastal ära ligikaudu 88 761 rändaja lahkumine Marokost.

¹⁷ C(2015) 7293 final, 20.10.2015.

¹⁸ Sellega täiendatakse praegusi ELi rahastatavaid programme, mis toetavad rände haldamist, piirihaldust, võitlust inimkaubanduse ja kuritegelike võrgustikega ning terrorismivastast võitlust.

¹⁹ Seda on kavas arutada Euroopa naabrusspoliitika rahastamisvahendi komitee järgmisel kohtumisel 2019. aasta aprillis.

Vahemere keskosa rändetee: tingimuste parandamine Liibüas

Esmajoones tuleb aidata Liibüasse lõksu jäänud inimesi. Selleks et luua inimlikumad tingimused, peame tegutsema selle nimel, et leida väljasaadetavate kinnipidamisele alternatiive, muuta Liibüas rändajate ja pagulaste haldamine korrakohasemaks ja läbipaistvamaks ning aidata inimestel turvaliselt koju tagasi pöörduda või leida kaitset Euroopas või mujal. Kõige suuremat tähelepanu tuleks pöörata haavatavatele rändajatele ja kinnipidamiskeskustes elavatele inimestele: hinnangu kohaselt peetakse praegu Liibüa rahvusliku kokkuleppe valitsuse kontrolli all olevates kinnipidamiskeskustes kinni 6 200 rändajat²⁰.

Praegusest julgeolekuolukorrast tulenevaid piiranguid arvestades keskendutakse sellele koostöös Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni Pagulaste Ülemvoliniku Ameti (UNHCR) ja Rahvusvahelise Migratsiooniorganisatsiooni ning Aafrika Liidu, Euroopa Liidu ja ÜRO kolmepoolse töökonnaga. Selle koostöö tulemusel on toetatud vabatahtliku tagasipöördumise programmide raames koju tagasi pöördunud enam kui 37 000 inimest, UNHCRi erakorralise transiidi mehhanismi kaudu on Liibüast Nigerisse evakueeritud peaaegu 2 500 inimest²¹. Neist üle 1 200 on nüüd ümberasustatud ja järgmine oluline lahendamist vajav ülesanne liikmesriikide jaoks on Nigeris endiselt ootavate inimeste ümberasustamine. Töökond kutsub Liibüa ametiasutusi tungivalt üles seda tööd hõlbustama, keskendudes eelkõige väljasõiduviisade ja maandumistasude vajaduse vähendamisele.

Veel tuleb tööd teha selleks, et parandada kohutavaid tingimusi, milles paljud rändajad ja pagulased elavad. Alates 2016. aastast on usaldusfond eraldanud ligi 135 miljonit eurot rändajate kaitseks Liibüas ja need jõupingutused peavad jätkuma ka tulevikus. Töö hõlmab abi andmist maabumiskohtades ning saabujate registreerimist ja jälgimist. Käimas on projektid, millega parandatakse menetlusi ja tingimusi nii selles olulises etapis kui ka pärast asjaomaste isikute üleviimist kinnipidamiskeskusesse. 2018. aasta detsembris andsid Liibüa ametiasutused loa avada UNHCRi kogunemis- ja lahkumiskeskus, kus aidatakse pagulastel ja varjupaigataotlejatel kiiresti evakueeruda. See võiks olla ka ajutine lahendus saatjata alaealiste ja muude haavatavate elanikkonnarühmade jaoks. EL kavatseb ka edaspidi avaldada survet, et tagada takistamatu ja korrapärane juurdepääs humanitaarabiorganisatsioonidele ja ÜRO ametitele, parandada tingimusi kinnipidamiskeskustes, suurendada väljasaatmise alternatiive ja teha lõpp praegu kasutatavale väljasaatmissüsteemile.

Kuna nende rändajate osakaal, keda peetakse kinni valitsuse kontrollitavates keskustes, on Liibüas väike, vajavad kohalikud kogukonnad tingimata tuge. Tervishoidu, juurdepääsu haridusele ja peamisele sotsiaalsele taristule toetatakse ELi programmide kaudu. 2018. aastal kiideti ELi Aafrika jaoks mõeldud hädaolukorra usaldusfondi raames Liibüas heaks neli uut programmi kogumaksumusega 156 miljonit eurot.

Peaaegu 90 000 pagulast ja haavatavat rändajat on saanud arstiabi esmaste ja eritervishoiuteenuste, konsultatsioonide ja sõeluuringute kaudu. Tööd kavatsetakse veelgi tõhustada ning pöörata suurimat tähelepanu toetatud vabatahtlikule tagasipöördumisele, alaealiste ja teiste haavatavate inimeste evakueerimise kiirendamisele, tingimuste

²⁰ Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni Pagulaste Ülemvoliniku Ameti ja Rahvusvahelise Migratsiooniorganisatsiooni hinnang.

²¹ Järgneb ümberasustamine Belgiasse, Kanadasse, Soome, Prantsusmaale, Saksamaale, Madalmaadesse, Norrasse, Rootsi, Šveitsi, Ühendkuningriiki ja Ameerika Ühendriikidesse. Lisaks sellele on UNHCR evakueerinud Itaaliasse ja Rumeenias asuvasse erakorralise transiidi keskusesse kokku 3 175 inimest.

parandamisele kinnipidamiskeskustes ning kinnipidamise alternatiivide edendamisele. Samal ajal on ELi humanitaarabi Liibüas jõudnud ligikaudu 700 000 kõige haavatavama inimeseni, keda konflikt mõjutab, sealhulgas riigisest põgenikeni.

Vahemere idaosa rändetee: tingimuste parandamine Kreekas

Jätkuv pühendumus ELi-Türgi avalduse rakendamisele ning ELi suur rahaline ja operatiivtoetus alates 2015. aastast on andnud olulise panuse Kreeka saartele avalduva surve leevendamisse²². Praegu astutakse täiendavaid samme. Kreeka ametiasutused on võtnud hulga meetmeid, et töödelda varjupaigataotlusi kiiremini, samuti on võetud tööle rohkem arste, kes viivad läbi haavatavuse hindamisi, ning suurendatud on mobiilsete varjupaigauksuste ja apellatsioonikomiteede arvu. Käimas on katseprojektid, et selgitada välja muud võimalused varjupaigataotluste töötlemise töövoog parandamiseks. Selle tulemuseks peaks olema tagasipöördumiste tulemuslikkuse parandamine, eelkõige ELi-Türgi avalduse raames, ja tingimuste paranemine tänu saarte ülerahvastatuse vähendamisele.

Ülejäänud probleemid lahendamiseks on aga oluline ka Kreeka valitsuse kindel juhiroll ja pühendumus. EL annab ka edaspidi Kreekale rahalist toetust²³ ja ELi asutused saavad abiks eksperte. Samuti on oluline, et liikmesriigid jätkaksid ELi asutuste tegevuse piisavat toetamist. Kreeka ametiasutused peavad viivitamata ja koordineeritult tegutsema, et saavutada järgmine.

- Tulemuslikumad varjupaigamenetlused, et tagada varjupaigataotluste palju kiirem läbivaatamine.
- Rohkem tagasisaatmisi, kasutades võimalikult palju ära toetatud vabatahtliku tagasipöördumise programme, mida toetatakse taasintegreerimise programmide raames. Kui on vaja korraldada sunniviisiline tagasisaatmine, tuleb kasutada nõuetekohaseid väljasaatmiseelseid keskusi, mis peavad vastama kohaldatavatele inimõigusstandarditele. Selleks peab operatiivne töövoog olema tõhus ja seadma kogu protsessi jooksul esikohale tähtsaimad rühmad²⁴.
- Reguleeriv ja haldusraamistik, millega oleks võimalik tagada vastuvõtusuutlikkuse toimimine ja järelevalve selle üle ning kõikide vajalike teenuste osutamine.
- Saatjata alaealistele vähemalt 2 000 nõuetekohase majutuskoha kiire pakkumine ning tervikliku riikliku strateegia väljatöötamine ja rakendamine, et tagada saatjata alaealistele täielik kaitse.
- Parema suunamissüsteemi, et pakkuda rahvusvahelise kaitse taotlejatele ja haavatavatele isikutele majutuskohi, ning pädevate ametiasutuste vaheline koostöö.

²² Hiljutine toetus on hõlmanud tõlketeenuste ulatuslikumat osutamist, vastuvõtusuutlikkuse suurendamist ja sõjaväearstide lähetamist ning 2019. aasta finantsplaneeringu vastuvõtmist, et pakkuda nõuetekohaseid vastuvõtutingimusi ja tagada toetus Kreeka mandriosas (vt järgmine joonealune märkus).

²³ Viimane toetus, mis anti 2018. aasta detsembris, sisaldas muu hulgas 190 miljonit eurot selleks, et toetada programmi „Erakorraline toetus loimumiseks ja majutuseks“ (ESTIA), mida viib ellu UNHCR, ja 61 miljonit eurot kohapealsele tugiprogrammile, mida viivad ellu Rahvusvaheline Migratsiooniorganisatsioon (IOM) ja ÜRO Lastefond (UNICEF), Kreeka mandriosas asuvate vastuvõtukohtade toetamise jätkamiseks. 2019. aasta märtsis lõpeb erakorralise toetuse rahastamisvahendi rakendamine. Peamiste projektide jätkumist 2019. aastal Kreekas toetatakse edaspidi muudest ELi allikatest.

²⁴ Tähtsaimate rühmade hulka kuuluvad haavatavad isikud, sealhulgas saatjata alaealsed, süürlased ja ametliku riikliku statistika põhjal madala varjupaigataotluste tunnustamise määraga riikide kodanikud.

Selleks on vaja tulemuslikku ja jätkusuutlikku Kreeka riiklikku rändehalduse strateegiat, millega tuleb ette näha kõikide asjaomaste ametiasutuste tulemuslik koostöö ja nende tegevuse koordineerimine, samuti operatiivne töövoog ja ühised prioriseerimiseeskirjad.

Vajadus ajutise maabumiskorra järele ELis

2018. aasta suvel esines mitu juhtumit, kui liikmesriigid ei suutnud kiiresti kokku leppida maabumises ja selle järelmeetmetes. Seetõttu kasutati piiratud ja ühekordseid lahendusi. 2019. aasta jaanuaris said vajadusest leida lahendus päästelaeva *Sea-Watch 3* jaoks alguse mitme liikmesriigi, komisjoni ja asjaomaste asutuste püüdlused töötada välja koordineeritud kord. Kuigi juhtum puudutas ainult väheseid inimesi, andis see tunnistust valmisolekust luua solidaarsuse vaimus tulemuslikum koostööraamistik ning võib aidata töötada välja süstemaatilisema ja koordineerituma ELi lähenemisviisi, mis käsitleb maabumist, esmast vastuvõttu, registreerimist ja ümberpaigutamist ja mida kohaldatakse ajutise korra alusel. See võiks sisaldada läbipaistvat järkjärgulist töökava, millega tagatakse, et asjaomane liikmesriik saab komisjonilt, ELi asutuselt ja teistelt liikmesriikidelt vajaliku operatiivse ja tõhusa abi.

Kuigi Euroopa ühise varjupaigasüsteemi õigusliku reformi kiire lõpuleviimine on endiselt esmatähtis, toonitas komisjon juba 2018. aasta detsembris²⁵ seda, kui väärtuslik on selline ajutine kord viivitamatu koordineeritud lähenemisviisina, mis käsitleb maabumist ja muid olukordi, mis põhjustavad ELis erakorralist survet. See kord tähendaks ühiste ja jagatud huvide vastastikuse mõistmise alusel solidaarsuse ja vastutuse rakendamist praktikas ning tegemist oleks seadusandliku reformi lõpuleviimiseni ja jõustumiseni kasutatava üleminekukorraga. Sellest tulenevalt oleks EL palju paremini kui seni valmis selleks, et olla solidaarne struktureeritud, tõhusal ja paindlikul viisil, tagades samal ajal teise rände ja tõmbetegurite tulemusliku ennetamise. Selleks et lähenemisviis toimiks, peaks selles osalema võimalikult paljud liikmesriigid. Ajutise korra peamised elemendid oleksid järgmised.

- Kui üks liikmesriik on sattunud surve alla või kui pärast otsingut ja päästetöid on vaja kaasa aidata kiirele maabumisele, palub asjaomane liikmesriik abi.
- Vastates abitaotlusele, tuleb kindlaks teha konkreetne toetus, mida liikmesriigid saavad anda solidaarsusmeetmete raames. Liikmesriikide solidaarsusmeetmed peavad olema tasakaalus toetust saava liikmesriigi asjakohaste meetmetega, mis võetakse saabujate haldamiseks, et täita oma kohustus.
- Liikmesriikide abitaotluste järelmeetmete jaoks tuleb luua koordineerimisstruktuur, kuhu kuuluvad sidusrühmad, nagu komisjon ja ELi asutused.
- ELi asutustel on piisavalt vahendeid vajaliku abi andmiseks sellistes valdkondades nagu esmane vastuvõtt, registreerimine, ümberpaigutamine ja tagasisaatmine.
- ELi eelarvest antav rahaline toetus tehakse kättesaadavaks liikmesriikidele, kes paigutavad rändajaid ümber vabatahtlikult, ja sellega toetatakse tagasisaatmisoperatsioone. Rahalist toetust antakse ka surve all olevatele liikmesriikidele.

Viivitamata võetavad peamised meetmed

- ELi ja Hispaania poolt **Marokole** antav uus abi tuleks suunata Maroko rannikult saabuvate ebaseaduslike rändajate arvu vähendamisele ja selle tulemuseks peaks olema tihedam koostöö Maroko ja muude asjaomaste riikidega, et suurendada tervikliku lähenemisviisi

²⁵ COM(2018) 798 final, 4.12.2018.

raames ebaseaduslike rändajate tulemuslikku tagasivõtmist.

- EL peaks tõhustama koostööd Aafrika Liidu, Euroopa Liidu ja ÜRO töökonna raames, et parandada **tingimusi Liibüas** ja teha tööd kinnipidamiskeskuste praeguse süsteemi kaotamiseks ning rahvusvaheliste organisatsioonide juurdepääsu, rändajate vabatahtliku tagasipöördumise ja pagulaste evakueerimise takistuste kaotamiseks. Tuleks tagada kõikide maabunud ja kinni peetud rändajate korrapärane ja koostalitlusvõimeline registreerimine.
- **Kreeka** peaks viivitamata kehtestama tulemusliku ja jätkusuutliku riikliku strateegia, mis käsitleb rände haldamist, et kõrvaldada olemasolevad puudused, näiteks seoses tagasisaatmise ja saatjata alaealistega, kasutades parimal võimalikul viisil ära ELi pakutud märkimisväärt toetust.
- Tuleks kehtestada **ajutine maabumiskord**, milles peaks solidaarsusmeetmete kaudu olema valmis osalema piisav hulk liikmesriike.

IV. RÄNDE HALDAMISE NELI TEGEVUSSUUNDA

1. Ebaseadusliku rände põhjuste kõrvaldamine: koostöö partneritega

Pärast rändelase partnerlusraamistiku vastuvõtmist on ränne ELi välissuhetes kesksel kohal. Üleilmsed partnerlused ja pikaajaline koostöö on rände kõikide aspektide haldamisel määrava tähtsusega²⁶. Rändel on kindel koht suhetes partnerriikidega. Selleks et koostööd partneritega veelgi süvendada, on kahepoolsetel, piirkondlikel ja mitmepoolsetel foorumitel kesksel kohal terviklik ja ühtne lähenemisviis, mis põhineb mitmepoolsusel.

Rände algpõhjustega tegelemine

Aafrika jaoks mõeldud ELi usaldusfond on näidanud oma lisaväärtust kiire ja tõhusa tulemuste saavutamise vahendina, mis hõlbustab partnerriikidega peetavat poliitilist dialoogi, rakendab uuenduslikke lahendusi ja annab konkreetseid tulemusi tänu erinevate sidusrühmade, eelkõige ELi liikmesriikide rahaliste vahendite ja oskusteabe koondamisele. Alates usaldusfondi tegevuse algusest 2016. aastal on vahendeid kogunenud enam kui 4,2 miljardi euro ulatuses ja kokkuleppele on jõutud üle 188 programmi elluviimises²⁷. Saavutatud edu ei tohi käest lasta. Ilma liikmesriikide täiendava panuseta ei suuda ELi usaldusfond siiski uusi algatusi rahastada või anda lisatoetust sellistele väärtuslikele programmidele, mille tulemused on juba näha. Nii Põhja-Aafrika haru kui ka Saheli ja Tšaadi järve piirkonna haru puhul on 2019. aastaks juba tekkinud rahastamispuudujääk. Samuti on oluline, et usaldusfondi praegune paindlikkus ja reageerimisvõime on kesksel kohal ka järgmise mitmeaastase finantsraamistiku raames ning tagatakse tegevuse jätkuvus.

Lisatoetust inimeste toimetulekule ja majandusele Sahara-taguses Aafrikas ja ELi naabruses asuvates riikides antakse välisinvesteeringute kava alusel. 28 heakskiidetud garantiiprogrammile eraldatud 1,54 miljardit eurot peaksid aitama kaasata kuni 17,5 miljardit eurot investeeringuid sellistes valdkondades nagu mikro-, väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate juurdepääs rahastamisele, energeetika ja ühenduvus, linnad, põllumajandus ja

²⁶ COM(2016) 385 final, 7.6.2016.

²⁷ Tegevkomiteede heaks kiidetud projektide kogumaksumus on ligikaudu 3,6 miljardit eurot. Praeguseks on allkirjastatud 393 lepingut, mille kogumaksumus on üle 2,6 miljardi euro.

digivaldkond (sealhulgas e-tervis)²⁸. Kui lisada siia 94 heaks kiidetud segarahastamisprojekti, mille jaoks on ette nähtud 2,2 miljardit eurot ja mis peaksid aitama kaasata 19,5 miljardit eurot, on eeldatavate investeeringute kogusumma ligikaudu 37 miljardit eurot. Niisiis on välisinvesteeringute kaval head eeldused saavutada prognoositud 44 miljardi euro kaasamine, mis aitaks märkimisväärselt elavdada majanduse dünaamikat.

Võitlus inimeste ebaseadusliku üle piiri toimetamisega tegelevate võrgustikega

Nii ELis kui ka sellest väljaspool tuleb otsustavalt ja pidevalt tegutseda, et kahjustada inimsugeldajate ärimudelit ja hävitada kuritegelikke võrgustikke. Seda kordas Euroopa Ülemkogu 2018. aasta oktoobris ja selle tulemusel võeti 2018. aasta detsembris vastu operatiivmeetmed,²⁹ et parandada õiguskaitsealast koostööd ja täiendada ELi tegevuskava rändajate ebaseadusliku üle piiri toimetamise tõkestamiseks³⁰.

Võitlusel inimeste ebaseadusliku üle piiri toimetamisega tegelevate võrgustikega on oluline osa ELi koostöös kolmandatest riikidest partneritega. Usaldusfondi raames hakatakse rakendama uut operatiivpartnerlust, mille eesotsas on Prantsusmaa koos Senegaliga. Nigeris on Nigeri, Prantsuse ja Hispaania ametiasutuste töötajatest koosnevate ühiste uurimisrühmade töö viinud rohkem kui 200 süüdistuse esitamiseni. Selle tegevuse ulatust tuleb laiendada, keskendudes nüüd Liibüa lõunapiirile, Nigeri ja Alžeeria piirile ning Nigeri ja Nigeeria piirile. Lisaks sellele on sel aastal Côte d'Ivoire'is, Nigeris, Tuneesias, Malis, Guineas ja Gambias käivitatud kuus ebaseadusliku rände ohtudest teavitamise ja teadlikkuse suurendamise kampaaniat³¹.

Inimeste ebaseadusliku üle piiri toimetamisega tegelevate võrgustike vastast tööd toetab üha ulatuslikum taristu. Europoli juures asuv rändajate ebaseadusliku üle piiri toimetamise vastane Euroopa infokeskus (*Information Clearing House*) parandab Europoli teabepilti ja toetab õiguskaitse tagamist. EUNAVFOR MED Sophia kuritegevusalase teabe üksus on katseprojekt, mis võimaldab teabevahetust tsiviilvaldkonna ja sõjaliste osalejate vahel. Ühise julgeoleku- ja kaitsepoliitika operatsioonid Saheli piirkonnas on üha sagedamini üksteisega seotud, et nende mõju oleks piirkondlik. Komisjoni poolt 12 peamisesse partnerriiki lähetatud Euroopa rändeküsimuste kontaktametnikud on peamisteks suhtluskanaliteks³². Euroopa Parlamendi ja nõukogu vahel komisjoni hiljutise ettepaneku³³ kohta saavutatud poliitiline kokkulepe tugevdab veelgi liikmesriikide, komisjoni ja ELi asutuste hallatavate rände kontaktametnike võrgustike tegevuse koordineerimist.

ELi liikmesriikides toetatakse operatiivkoostööd ühismeetmete päevade kaudu, kuhu on kaasatud liikmesriigid, kolmandad riigid, ELi asutused ja välispartnerid³⁴. 2018. aastal toetas Europoli juures asuv sisserändajate ebaseadusliku üle piiri toimetamise vastane Euroopa keskus ühismeetmete päevade korraldamist 39 korral. Nende tulemusel arreteeriti 607 inimest ja algatati 101 esmatähtsat kriminaalasja. Teabevahetus on ka edaspidi kesksel kohal: Eurostat

²⁸ Garantiide lõplikud summad ja nende jagunemine tuleb kokku leppida garantiilepingutes, millele peavad alla kirjutama arengupangad ja Euroopa Komisjon.

²⁹ Dokument 15250/18, 6.12.2018.

³⁰ COM(2015) 285 final, 27. mai 2015.

³¹ Rahastati Varjupaiga-, Rände- ja Integratsioonifondi kaudu.

³² Etioopia, Jordaania, Liibanon, Mali, Maroko, Niger, Nigeeria, Pakistan, Senegal, Serbia, Sudaan, Tuneesia.

³³ COM(2018) 303 final, 16.5.2018.

³⁴ Korraldati ELi poliitikatsükli / EMPACTi (kuritegevusega seotud ohte käsitlev valdkondadevaheline Euroopa platvorm) raames.

viib ellu katseprojekti, mis käsitleb kriminaalõigusstatistika kogumist rändajate salaja üle piiri toimetamise kohta, võimaldades seeläbi analüüsida suundumusi ja neile reageerida.

Tagasisaatmine ja tagasivõtmine

Madala ELi tagasisaatmise määra probleemi lahendamine peab ka edaspidi olema peamine eesmärk. See on rände haldamise ahela hädavajalik lüli. Madal tagasisaatmise määr vähendab süsteemi usaldatavust avalikkuse silmis ning suurendab ebaseadusliku rände ja teisese rände stiimuleid. See nõuab meetmete võtmist ELis, aga ka koostööd kolmandate riikidega. Liikmesriigid peaksid astuma viivitamata samme selleks, et parandada oma siseriiklikke tagasisaatmismenetlusi, et tagada rahvusvahelist kaitset mittevajavate inimeste humanne ja kiire tagasisaatmine tegevuskava ja komisjoni 2017. aasta konkreetsete soovitude põhjal³⁵. Need näitasid, kuidas ELi olemasolevaid õiguslikke, operatiivseid ja rahalisi vahendeid saaks paremini kasutada koos kiiremate menetluste, karmimate kõrvalehoidumisvastaste meetmete, liikmesriikide ametiasutuste valdkonnaülese lähenemise ning liikmesriikidevahelise parema koostöö ja koordineerimisega.

Neid viivitamata võetavaid liikmesriikide meetmeid peaksid toetama ELi lisameetmed. Hiljuti vastu võetud Schengeni infosüsteemi reformid suurendavad märkimisväärselt liikmesriikide suutlikkust täita tagasisaatmisotsuseid ja sisenemiskeelde³⁶. Samuti on oluliselt suurenenud Euroopa Piiri- ja Rannikuvalve Ameti toetus tagasisaatmisele nii koostöö raames kui ka koos operatiivmeetmetega sellistes valdkondades nagu tagasisaatmislennud ja konsulaatide roll³⁷. Palju tööd on siiski veel ees. Järgmine samm peaks olema seotud komisjoni ettepanekuga muuta tagasisaatmisdirektiivi³⁸. Selle ettepaneku kiire vastuvõtmine suurendaks tagasisaatmismenetluse järjepidevust ja parandaks selle tulemuslikkust, kaitstes samas põhiõigusi ja austades tagasi- ja väljasaatmise lubamatuse põhimõtet³⁹.

Tänu viimase nelja aasta jooksul partnerriikidega peetud dialoogile on saavutatud märkimisväärselt edu. 17 tagasivõtulepingu ja kuue hiljutise praktilise kokkuleppe kohaselt tehtav koostöö on hakanud andma tulemusi sellistes valdkondades nagu tuvastamine, dokumentide väljastamine ja nõuetekohane tagasisaatmine, mida toetatakse operatiivmeetmetega. Kuid selleks, et ära kasutada selle raamistiku kogu potentsiaal ja rahuldada võimalikud suuremad tagasisaatmisega seotud vajadused tulevikus, peavad liikmesriigid kasutama raamistiku pakutavaid võimalusi, osalema aktiivselt lepingute ja kokkulepete kohaldamises ning teavitama komisjoni kõikidest rakendamisega seotud probleemidest. EL ja liikmesriigid aitavad ka tagasipöördujate taasintegreerimise toetamisel: alates 2017. aasta maist on taasintegreerimistoetust saanud üle 60 100 rändaja.

Komisjon kavatseb töötada välja uued kokkulepped ka teiste partneritega. Läbirääkimised tagasivõtulepingute sõlmimiseks toimuvad praegu Nigeeria, Tuneesia ja Hiinaga ning peagi on neid kavas jätkata Marokoga. Vajaduse korral tuleks kõikidest ELi asjakohastest poliitikavaldkondadest kaasata ulatuslikum finantsvõimendus, tehes seda tihedalt kooskõlastatult liikmesriikide tasandi finantsvõimendusega. ELi viisapoliitika on juba

³⁵ COM(2017) 200 ja C(2017) 1600, mille aluseks oli COM(2015) 453.

³⁶ 28. novembri 2018. aasta määrus (EL) 2018/1861, milles käsitletakse Schengeni infosüsteemi (SIS) loomist, toimimist ja kasutamist piirikontrolli valdkonnas, ning 28. novembri 2018. aasta määrus (EL) 2018/1860 Schengeni infosüsteemi kasutamise kohta ebaseaduslikult riigis viibivate kolmandate riikide kodanike tagasisaatmiseks.

³⁷ Seda saaks suurendada uue ettepanekuga Euroopa piiri- ja rannikuvalve kohta (COM(2018) 631 final, 12.9.2018).

³⁸ COM(2018) 634 final, 9.12.2018.

³⁹ Tagasi- ja väljasaatmise lubamatus tähendab, et inimest ei saa saata tagasi riiki, kus sellel inimesel on põhjus karta tagakiusamist.

hõlbustanud läbirääkimisi tagasivõtmise üle ja viisanõudest vabastamise ajutise peatamise kord on aidanud täpselt jälgida tagasivõtmiskohustuse täitmist. Komisjon tervitab Euroopa Parlamendi ja nõukogu kokkulepet viisaeeskirja reformi kohta, sealhulgas võimalust võtta vastu piiravad viisameetmed tagasivõtmise valdkonnas koostööst keelduvate kolmandate riikide suhtes. Selleks et tagasivõtmist tõhustada, on vaja kaasata täiendavat finantsvõimendust.

Järgmised peamised sammud

- ELi institutsioonid peavad tagama, et järgmine mitmeaastane finantsraamistik pakub kolmandatest riikidest partneritega tehtava rändealase koostöö tihendamiseks vajaliku ulatuse ja paindlikkuse.
- Liikmesriigid ja EL peaksid ellu viima 2018. aasta detsembris **rändajate ebaseadusliku üle piiri toimetamise võrgustikega võitlemiseks** vastuvõetud meetmed, muu hulgas Europoli sisserändajate ebaseadusliku üle piiri toimetamise vastase Euroopa keskuse töö tõhustamise kaudu.
- Euroopa Parlament ja nõukogu peaksid lõpule viima läbirääkimised **komisjoni ettepaneku üle tõhustada tagasisaatmist**. Liikmesriigid peaksid juba praegu kasutama ära kõik olemasoleva raamistiku kohased võimalused tagasisaatmise tõhususe parandamiseks.
- Liikmesriigid peaksid tagama, et täielikult kasutatakse ära **tagasivõtulepingute ja kokkulepete** võimalused, ning EL peaks töötama välja **uued tagasivõtulepingud ja kokkulepped** muude kolmandate riikidega.
- Liikmesriigid ja EL peaksid laiendama **ühiseid operatiivpartnerlusi** kolmandate riikidega, et toetada muu hulgas ühiste uurimisrühmade tegevust, suutlikkuse suurendamist ja kontaktametnike vahetamist.

2. Piirihaldus – inimeste päästmine ja välispiiride kindlustamine

Operatsioonid piiridel

Merel hätta sattunud inimeste päästmine on ELi välispiiri haldamisega seotud tegevuse esmane eesmärk. Euroopa Piiri- ja Rannikuvalve Amet koordineerib merel toimuvaid ühisoperatsioone eesmärgiga tagada merel ELi välispiiri tõhus kontrollimine. Kõik vahendid, mida nende operatsioonide käigus kasutatakse, kuuluvad rahvusvahelise avaliku õiguse kohaldamisalasse ja neid tuleb kasutada kõikide merel hätta sattunud aluste abistamiseks. Ühisoperatsioonid Themis, Poseidon ja Indalo ning ühise julgeoleku- ja kaitsepoliitika operatsioon Sophia annavad olulise panuse piirikontrolli ning otsingu- ja päästetöösse. Ainuüksi 2018. aastal päästeti ELi mereoperatsioonide vahendeid kasutades ligi 39 300 inimest⁴⁰.

Euroopa Piiri- ja Rannikuvalve Amet viib ellu ka koordineeritud operatiivtegevusi välismaismaapiiril, aidates kontrollida ebaseaduslikku rännet ja võidelda inimeste ebaseadusliku üle piiri toimetamisega ning pakkudes luureteavet. On oluline, et amet suudaks reageerida uutele suundumustele, nagu suurem rändesurve Vahemere lääneosas. Ametil on siiski pidevalt puudu töötajaid ja tehnilist varustust ning kuigi liikmesriikidel ja ametil on jagatud vastutus, ei ole liikmesriigid andnud ameti käsutusse vajalikke vahendeid. Euroopa piiri- ja rannikuvalve mõlemad komponendid sõltuvad teineteisest ja saavad Schengeni ala tervikluse tagada ainult siis, kui nad tegutsevad ühiselt.

⁴⁰ Allikad: Euroopa Piiri- ja Rannikuvalve Amet ja operatsioon Sophia.

Piiride haldamisel tuleb kasutada kõiki olemasolevaid vahendeid. See tähendab, et tuleb kasutada kõiki infotehnoloogia võimalusi. Piirihalduseks ja julgeoleku tagamiseks kasutatavate infotehnoloogiasüsteemide laiendamine ja uuendamine on loonud uued võimalused nende vahendite koos kasutamiseks. Kui rakendatakse peagi vastu võetavad määrused, mis käsitlevad ELi infosüsteemide koostalitlusvõimet (koos õigete andmekaitsemeetmetega), saavad ametiasutused rakendada eeskirju tulemuslikumalt.

2018. aasta septembris esitatud komisjoni ettepanekus tugevama ja täisvarustusega Euroopa piiri- ja rannikuvalve kohta oli seatud eesmärgiks astuda otsustav samm täielikult integreeritud piirihalduse suunas. See viiks Euroopa piiri- ja rannikuvalve uuele operatiivsele tasemele: ametil oleks 10 000 täitevvolitustega operatiivtöötajast koosnev alaline korpus ja oma varustus, samas austataks täielikult nii põhiõigusi kui ka liikmesriikide suveräänsust nende välispiiridel. Põhjuseks on see, et ELil puuduvad ikka veel piisavad vahendid kriiside lahendamiseks välispiiridel, eelkõige juhul, kui ootamatult peaks saabuma massiliselt ebaseaduslikke rändajaid. See valmisolek on mõõdupuuks, mis näitab, kas välispiir on piisavalt tugev, et taastada ELi kodanike usaldus Schengeni ala toimimise vastu. Selle ettepaneku üle toimuvad läbirääkimised on nüüd kolmepoolsete läbirääkimiste etapis, mis näitab, et kõik institutsioonid soovivad selle ettepaneku vastu võtta enne 2019. aastal toimuvaid Euroopa Parlamendi valimisi.

Koostöö kolmandate riikidega

Kolmandate riikide toetamine ja koostöö nendega on ELi välispiiri kaitsmise seisukohast ülimalt oluline. Esiteks tuleb luua tihedad töösuhted, et rühmi saaks ühisoperatsioonide käigus kasutada mõlemal pool ühist piiri. Komisjon on läbirääkimiste tulemusel sõlminud asjaomased staatust käsitlevad kokkulepped viie Lääne-Balkani riigiga. Kokkulepped allkirjastati Albaaniaga ning parafeeriti Põhja-Makedoonia (2018. aasta juulis), Serbia (2018. aasta septembris), Bosnia ja Hertsegoviina (2019. aasta jaanuaris) ja Montenegroga (2019. aasta veebruaris).

ELi oskusteave võib olla oluline ka aktiivse operatiivkoostöö raames. EL on aidanud Liibüa rannikuvalvel oluliselt suurendada suutlikkust päästa merel inimelusi ja takistada inimeste ebaseaduslikult üle piiri toimetajatel saatmast inimesi merele meresõiduks kõlbmatutel alustel. Tõhustada tuleb koolitusi, muu hulgas inimõiguste ja rahvusvaheline mereõiguse teemal. Pärast seda, kui Liibüa ametlikult teavitas Rahvusvahelist Mereorganisatsiooni oma otsingu- ja päästealast, tuleb tema suutlikkust toetada täielikult toimiva merepääste ja koordineerimise keskuse rajamisega. ELi toetus on suunatud ka inimelude päästmiseks maismaa rändeteedel. ELi ja liikmesriikide toetus Nigeris on viinud rändevoogude suure vähenemiseni ning koostöös Rahvusvahelise Migratsiooniorganisatsiooniga on korraldatud enam kui 13 000 rändaja otsingu- ja päästeoperatsioon Nigeri kõrbealadel.

EL ja liikmesriigid annavad märkimisväärset toetust ja aitavad suurendada suutlikkust, et aidata partneritel oma piire hallata. Eelkõige on keskendutud piirkondlikele programmidele. Rände parema haldamise programm Aafrika Sarve piirkonnas on võimaldanud sellistel partneritel nagu Etioopia ja Lõuna-Sudaan korraldada ühiseid piiriüleseid patrulle ja luua ühiseid piiriületuspunkte ning vahetada parimaid tavasid.

Seda tööd tehakse ka ühise välis- ja julgeolekupoliitika raames ning ühise julgeoleku- ja kaitsepoliitika missioonide kaudu. ELi piirihaldamise abimissioon toetab Liibüas ulatuslikuma piirihaldusraamistiku väljatöötamist ja annab strateegilist nõu peamistele

ministeeriumidele. Lisaks Liibüa rannikuvalve koolitamisele hõlmavad operatsioon Sophia volitused ka võitlust rändajate salaja üle piiri toimetamise võrgustike ja relvakaubanduse vastu ning jälgimismeetmeid (nt nafta salakaubaveos). See on võimaldanud ELil anda olulise panuse üldise meresõiduturvalisuse parandamisse ja stabiilsuse taastamisse Vahemere keskosa rändeteel. 2018. aasta detsembris pikendati operatsiooni Sophia volitusi kolme kuu võrra, kuid kuna maabumiskorra küsimuses puudub lahendus, ei ole operatsiooni jätkumine kindel.

Järgmised peamised sammud
• Euroopa Parlament ja nõukogu peaksid võtma vastu Euroopa piiri- ja rannikuvalvet käsitleva muudetud ettepaneku enne Euroopa Parlamendi valimisi. • Liikmesriigid peaksid tagama, et Euroopa Piiri- ja Rannikuvalve Ametil on vajalikud vahendid, et korrapäraselt hinnata olukorda kohapeal ja tagada oluliste piirioperatsioonide elluviimine. ELi asutused peaksid oma tööd Vahemere lääneosa rändeteel tõhustama. • Komisjon ja ELi asutused peaksid tagama piiri- ja julgeolekusüsteemide koostalitlusvõime kiire arendamise, nii et selle esimesed elemendid oleks võimalik kasutusele võtta juba 2020. aastal. • Pärast Euroopa Parlamendilt nõusoleku saamist peaks nõukogu kiiresti sõlmima staatust käsitlevad kokkulepped, mille üle läbirääkimised Lääne-Balkani riikidega on lõppenud, ja tagama, et need rakendatakse viivitamata.

3. EL, mis pakub kaitset ja varjupaika

Euroopa ühise varjupaigasüsteemi ajakohastamine

Komisjon on veendunud, et EL suudab oma varjupaigasüsteemi reformida, et tagada abi vajavatele rändajatele parem kaitse ja inimväärsed tingimused, saates tagasi need, kellel ei ole õigust Euroopasse jääda. EL peab oma kodanikele näitama, et ta suudab luua varjupaigasüsteemi, mis on õiglane ja eesmärgipärane ning mis koos rangemate piirikontrollimeetmetega suudaks panna vastu rändesurve suurenemisele tulevikus. Tõsiasi, et ebaseaduslike saabujate hulk on vähenenud kriisieelsele tasemele, ei muuda seda, et on ikka veel puudusi ja varjupaigasüsteemi tuleb põhjalikult muuta.

Äärmiselt vajalik on ELi-ülene lähenemisviis. Selle aluseks peavad olema kindlad tagatised, et iga liikmesriik menetleb neid varjupaigataotlusi, mille läbivaatamise eest ta vastutab, ning struktureeritud prognoositav solidaarsusmehhanism, mis tagab, et ühegi liikmesriigi koormus ei ole ebaproportsionaalne. ELi varjupaigasüsteem saab olla täiesti tulemuslik ja usaldustäratav ainult siis, kui solidaarsed ollakse alati, mitte üksikjuhtudel. See käib käsikäes varjupaigataotluste menetlemise selgete, lihtsate ja ühiste eeskirjadega, mille rakendamise aluseks on biomeetriliste tõendite tõhusam kasutamine, ning piisav operatiiv- ja rahaline toetus liikmesriikidele.

Kuni varjupaigataotlejate kohtlemine erineb liikmesriigiti märkimisväärselt ja liikmesriigi vastutuse varjupaigataotluse läbivaatamise eest võib lihtsalt üle kanda teisele liikmesriigile, on ELi varjupaigasüsteem aldis väärkasutamisele, korduvate varjupaigataotluste esitamisele ja teisele rändele. Vaja on kaitse andmise rangemaid norme ja ühtlustatud kriteeriume ning õiglasi ja võrdseid tingimusi varjupaigataotlejatele ja varjupaiga saanud isikutele kogu ELis. Varjupaigasüsteem saab olla usaldusväärne ainult siis, kui varjupaigataotlejad, kelle

varjupaigataotlus on tagasi lükatud ja kellel ei ole enam õigust ELis viibida, saadetakse kiiresti tagasi. Selleks tuleb teineteisega sujuvalt siduda varjupaigasüsteem ja tõhus tagasisaatmissüsteem, austades täielikult põhiõigusi.

Selle saavutamiseks on komisjon esitanud kõik vajalikud ettepanekud ja toetab iga ettepanekuga edasi liikumiseks kindlalt järkjärgulist lähenemisviisi. Praegu on tasakaalustatud poliitiline kokkulepe käeulatuses viie varjupaigareformi käsitleva ettepaneku puhul. Euroopa Parlament ja nõukogu peaksid nüüd kasutama võimalust viia protsess lõpule enne Euroopa Parlamendi valimisi ja näidata kodanikele, et EL on suuteline tegema edusamme. Nagu komisjon 2018. aasta detsembris teatas,⁴¹ annab iga ettepanek olulist kasu ning ei ole tehnilisi ega õiguslikke takistusi, et võtta üks või mitu neist vastu eraldi. Miinimumnõuete määрусega tagataks pagulaseks tunnistatud isikute õigused ja tõkestatakse teisest rännet. Vastuvõtutingimuste direktiiv piiraks samuti teisest rännet, tagades ühtlustatud ja inimväärsed tingimused varjupaigataotlejatele kogu ELis. Varjupaigaameti määрус võimaldaks ametil suurendada liikmesriikidele antavat abi kiire ja täiemahulise toetuse kaudu. Uued õigusnormid EURODACi andmebaasi kohta võimaldaksid liikmesriikidel jälgida teisest rännet ja paremini tuvastada inimesi, kellel ei ole õigust ELis viibida. Liidu ümberasustamisraamistik tagaks turvalised ja seaduslikud rändevõimalused, vähendaks ebaseaduslikke rändevooe ja hõlbustaks suhteid välispartneritega. Komisjon jätkab nii Euroopa Parlamendi kui ka nõukoguga koostööd ettepanekute vastuvõtmise nimel.

Komisjon jälgib ka edaspidi praeguse varjupaigassüsteemi rakendamist ELi liikmesriikides, uurides muu hulgas puudusi erinevate varjupaigainstrumentide ülevõtmiseks vastuvõetud siseriiklikes õigusnormides või nende rakendamises.

ELi toetus väljaspool ELi antavale kaitsele

Turvaliste ja seaduslike ümberasumisvõimaluste pakkumine neile, kes abi kõige rohkem vajavad, peegeldab ELi väärtusi ja suurendab kolmandatest riikidest partnerite usaldust. Ümberasustamine pakub neile, kellel on õigus rahvusvahelisele kaitsele, turvalise võimaluse liikuda Euroopasse. Olemasoleva ELi ümberasustamiskava kohaselt on 20 liikmesriiki lubanud pakkuda 2019. oktoobriks üle 50 000 ümberasustamiskoha neile, kes abi kõige rohkem vajavad. Üle 24 000 inimese on juba ELis varjupaiga saanud. Näiteks käimasolev enam kui 2 000 inimese ümberasustamine Liibüast on olnud keskse tähtsusega selles, et EL suutis koostöös ÜRO Pagulaste Ülemvoliniku Ametiga ja Nigeeria ametiasutustega pakkuda kaitset neile, kes seda kõige rohkem vajavad. Liikmesriigid peavad tööd jätkama ja tagama, et antud lubadused täidetakse enne oktoobris olevat tähtaega.

Pagulaste ja rändajate kaitse väljaspool ELi on olnud üks ELi poliitika keskseid teemasid alates 2015. aastast. Kavade raames on toetatud miljoneid inimesi, rahuldades nende põhivajadusi ja parandades nende inimeste elukvaliteeti, kes on olnud sunnitud põgenema konfliktide eest kodumaal. Eelkõige Süüria pikaleveninud kriisi tõttu on riigis 13 miljonit ja naaberriikides 5,6 miljonit inimest, kelle humanitaarabivajadus on väga suur.

- Türgi pagulasrahastu raames antav ELi toetus on mõeldud selleks, et tulla toime keerulise ülesandega majutada Türgis ligi 4 miljonit pagulast. 2018. aasta lõpuks oli tänu humanitaarabile saanud programmi „Hädaolukorra sotsiaalne turvavõrk“ raames abi

⁴¹ COM(2018) 798 final, 4.12.2018.

1,5 miljonit kõige haavatavamast pagulast ja üle 410 000 õpilase on saanud koolis käia⁴². 600 000 last oli saanud abi integreerumisel Türgi koolisüsteemiga. Toetust oli antud nelja miljoni esmatasandi tervishoiukonsultatsiooni jaoks ja vaktsineeritud oli üle 500 000 Süüria lapse. Teisest 3 miljardi euro suurusest osamaksest on nüüd eraldatud 1,2 miljardit eurot.

- 2018. aastal täitis EL Brüsseli teisel konverentsil „Süüria ja piirkonna tuleviku toetamine“ antud lubaduse suurendada ELi ja liikmesriikide kogutoetust kriisijärgsel ajal ligi 17 miljardi euron, muutes ELi suurimaks abiandjaks. Lisaks Türgile on EL andnud olulist humanitaarabi riigisisestele põgenikele Süürias ning pagulastele ja vastuvõtivatele kogukondadele Jordaania ja Liibanonis, samuti on abi antud Iraagis ja Egiptuses. Kokku toetas Süüria kriisile reageerimiseks loodud Euroopa Liidu piirkondlik usaldusfond 2018. aastal ligikaudu 2 miljonit Süüria pagulast ja vastuvõtvaid kogukondi⁴³. Lähenev Brüsseli kolmas konverents on 2019. aastal tähtsaim rahastajate kohtumine Süüria kriisi leevendamiseks ja EL kavatseb jääda eelmistel aastatel esitatud rahastamislubaduste juurde.
- Piirkondlike arengu- ja kaitseprogrammide kaudu, mis keskenduvad Põhja-Aafrikale ja Aafrika Sarve piirkonnale, toetatakse palju pagulasi vastu võtvaid kolmandaid riike, et rahuldada pagulaste kaitse- ja arengulaseid vajadusi⁴⁴.
- Kaitse on ka üks ELi Aafrika jaoks mõeldud hädaolukorra usaldusfondi rahastamisprioriteetidest. Fond täiendab humanitaarabi ja aitab rahuldada sunniviisiliselt ümber asustatud elanike põhivajadusi. Ainuüksi Aafrika Sarve piirkonnas üle 4 miljoni pagulase ja hinnanguliselt 10 miljoni riigisisese põgeniku toetamise kaudu on usaldusfond aidanud pagulaste kogukondadel muutuda isemajandavaks ning samas on toetatud vastuvõtvaid kogukondi. Erilist tähelepanu pööratakse usaldusfondist rahastamise korral vajaliku stabiilsuse edendamisele Somaalias ja Sudaanis.

Sundränne on üleilmne nähtus, mis vajab üleilmseid lahendusi. Toimivad varjupaigasüsteemid on kesksel kohal nii kolmandatest riikidest partnerite jaoks kui ka ELis. EL peaks kasutama üleilmse pagulase käsitleva kokkuleppe antud hoogu selleks, et ka edaspidi kasutada olemasolevaid ELi raamistikke, et aidata kolmandaid riike pakulaste toetamisel väljaspool ELi.

Järgmised peamised sammud

- Euroopa Parlament ja nõukogu peaksid võtma vastu **uue õigusraamistiku**, mida on vaja Euroopa ühise varjupaigasüsteemi rakendamiseks, et tulla toime tulevaste ülesannetega. Nende ettepanekute menetlemine on lõpusirgel ja need tuleks enne Euroopa Parlamendi valimisi vastu võtta.
- Liikmesriigid peaksid tagama, et lubadused 50 000 inimese **ümberasustamiseks** täidetakse enne 2019. aasta oktoobris olevat tähtaega.
- EL ja liikmesriigid peaksid säilitama toetuse, mis on vajalik **pagulaste ja rändajate kaitseks kolmandates riikides**, sealhulgas jääma Brüsseli kolmandal Süüria-teemalisel konverentsil varasemate rahastamislubaduste juurde.

⁴² Tingimuslike haridusotstarbeliste sularahaülekannete programmi (CCTE) raames.

⁴³ Usaldusfondi eelarve oli 2018. aasta lõpus 1,6 miljardit eurot; seda rahastatakse 22 liikmesriigi ja Türgi poolt ning ELi eelarvest. 94 % on eraldatud, 74 % lepingutega kaetud ja 690 miljonit eurot välja makstud. Strateegilises vahehinnangus soovitati, et ELi usaldusfondi volitusi pikendataks kauemaks kui 2019. aasta detsembrini.

⁴⁴ Rahastatakse Varjupaiga-, Rände- ja Integratsioonifondi kaudu. Alates 2015. aastast on tehtud kättesaadavaks ligikaudu 37 miljonit eurot projektide jaoks, mis keskenduvad kaitsele Põhja-Aafrikas, ja 27,5 miljonit projektide jaoks Aafrika Sarve piirkonnas.

4. Seaduslik ränne ja integratsioon

Seaduslikud rändevõimalused on ELi rändehalduse oluline element, sest need hoiavad ära ebaseaduslike rändeteede kasutamise ja näitavad ELi pühendumust tõelistele pikaajalistele partnerlustele. Need on olulised ka selleks, et EL suudaks rahuldada praegust ja tulevast vajadust teatavate oskustega töötajate järele. Seaduslik ränne toimub hoolikalt välja töötatud ELi tasandi õigusraamistikus, mis käsitleb kolmandate riikide kodanike vastuvõtmise tingimusi, menetlusi ja õigusi, ning liikmesriigid otsustavad, kui palju kolmandate riikide kodanikke nad võtavad vastu majanduslikel põhjustel. Selle valdkonna tähtsaim ettepanek vaadata läbi sinise kaardi direktiiv on praegu ummikseisus. Komisjon kavatseb varsti esitada seaduslikku rännet reguleeriva raamistiku ulatusliku hindamise (toimivuskontroll) tulemused, et nende üle saaks toimuda arutelu.

Vahepeal on hakatud ellu viima või valmistatakse ette mitut tööranne katseprojekti. Need on oluline osa seadusliku rände uue lähenemisviisi ettevalmistamiseks tehtavast tööst. Sellised katseprojektid võimaldavad katsetada ja rakendada uusi struktuure ja lähenemisviise, et hallata seaduslikku rännet koos peamiste partnerriikidega tulemuslikumalt. Projektid, kuhu on kaasatud Belgia ja Leedu, Maroko ja Nigeeria, ühendavad IT-sektoris oskuste nappuse vähendamise ja pärast projekti lõppu potentsiaalse taasintegreerimisega. Praegu hinnatakse Hispaania ja Prantsusmaa projektiettepanekuid koostööks Põhja-Aafrika riikidega. Need konkreetset projektid lisanduvad seadusliku rände piirkondlikule programmile, mille liikuvuskavades osaleb Saksamaa koos väljavalitud Põhja-Aafrika riikidega ja mis võeti vastu 2018. aasta detsembris.

Integratsioon on rändeprotsessis oluline etapp, mille jooksul tuleb tagada, et riigis viibimise õigust omavate inimeste oskusi ja pädevusi kasutatakse ja arendatakse nii, et neist saaksid kasu kõik, kuid samuti tagada kaasav ja sidus ühiskond. Seaduslikult riigis viibivate kolmandate riikide kodanike edukas integratsioon on seega otsustava tähtsusega, et ränne toimiks nii majanduslikult kui ka sotsiaalselt, arvestades kolmandate riikide kodanike ja ELi kodanike vahelisi erinevusi tööhõives, vaesuse määras ja juurdepääsul põhiteenustele, nagu haridus ja tervishoid. Seaduslikult riigis viibivate kolmandate riikide kodanike ja rändetaustaga inimeste integratsiooni toetamine on kesksel kohal 2021.–2027. aastaks kavandatud mitmeaastases finantsraamistikus⁴⁵. Meetmed, mis üldiselt keskenduvad integratsiooni varastele etappidele, sisaldaksid algtaseme keeleõpet, kodanikuõpetust ja ühtse kontaktpunktina toimivaid nõuandekeskusi⁴⁶. Muud meetmed hõlmaksid süstemaatilisemat integreerimist tööturule⁴⁷ ning kolmandate riikide kodanike ja rändetaustaga inimeste sotsiaalset kaasamist⁴⁸.

⁴⁵ Komisjoni ettepanekus nähakse seitsme fondi jaoks ette ühised sätted, mis peaksid tagama parema sünergia ja seega suurema tõhususe seaduslikult riigis viibivate kolmandate riikide kodanike ja rändetaustaga inimeste integreerimisel.

⁴⁶ Enamasti Varjupaiga- ja Rändefondi raames. Muud meetmed hõlmaksid abi sellistes valdkondades nagu eluase ja tervishoid ning vastuvõtva ühiskonnaga suhtluse edendamist.

⁴⁷ Nende hulka kuuluvad kutsealane keeleõpe, kutsehariduse ja -õppe programmid, meetmed, millega toetatakse tegutsemist füüsilisest isikust ettevõtjana, naiste aktiivsuse määra suurendamine, sotsiaalne kaasatus jne vastavalt konkreetsetele eesmärkidele, mis on sätestatud õigusakti ettepanekus Euroopa Sotsiaalfond+ kohta.

⁴⁸ Eelkõige 25 % vahendite sihtotstarbe määramise kaudu, nagu kavandatud Euroopa Sotsiaalfond+ raames sotsiaalse kaasatuse jaoks. Euroopa Regionaalarengu Fondist saab toetada ka investeringuid uutesse vastuvõtukohtadesse ja sotsiaalmajutusse ning mahajäänud linna- ja maapiirkondade taastamisse.

Veel üks oluline aspekt on tööalase ärakasutamise ennetamine ja võitlus selle vastu, mis on samuti üks ebaseadusliku rände tõmbetegureid. EL õigusnormid keelavad võtta tööle riigis ebaseaduslikult viibivaid kolmandate riikide kodanikke, sealhulgas neid, kes töötavad ekspluateerivates töötingimustes, ja nõuavad miinimumstandardeid, et hoida ära ja avastada rikkumisi ja määrata nende eest karistus.

Järgmised peamised sammud

- Komisjon viib lõpule seaduslikku rännet reguleeriva raamistiku ulatusliku hindamise (**toimivuskontroll**) ja algatab selle tulemuste üle sidusrühmadega arutelu.
- Liikmesriigid peaksid ELi toetusel tõhustama seadusliku rände katseprojektide rakendamist: nad peaksid suurendama toetust uutele projektidele ja looma sünergiaid liikmesriikide rakendatavate projektide vahel.
- Euroopa Parlament ja nõukogu peaksid tagama toetuse **integratsiooni meetmetele järgmise mitmeaastase finantsraamistiku raames**.
- EL peaks kasutama uute rahastamisprogrammide loodud võimalust parandada koordineerimist, rändajate oskuste vastavusse viimist tööturu vajadustega ja järelevalvet liikmesriikides rakendatavate **integratsiooni meetmete** üle.

V. KOKKUVÕTE

Rändesurve püsiv tugevnemine ja ebastabiilsuse oht väljaspool ELi piire tähendavad, et ränne on ka edaspidi üks peamisi ELi ees seisvaid lahendamist vajavaid ülesandeid. Seetõttu peavad ELil olema vahendid, mida ta tulevastel aastatel vajab: ulatuslik partnerlus nii päritolu- kui ka transiidiriikidega, vajalikud rahalised vahendid ja õigusraamistik ning operatiivne suutlikkus, mis peegeldab nõuetekohaselt solidaarsuse ja vastutuse tasakaalu, mis peab olema ELi tervikliku lähenemisviisi keskmes. Komisjon on seisukohal, et kui EL tahab probleeme lahendada, peab ta vastu võtma ettepanekud Euroopa ühise varjupaigasüsteemi reformimiseks ja Euroopa piiri- ja rannikuvalve uuendamiseks ning tagama järgmise mitmeaastase finantsraamistiku raames piisava rahastamise, püüeldes alati kõrgetasemeliste eesmärkide poole.

Vaja on terviklikku lähenemisviisi, mis hõlmab väljaspool ELi asuvate partneritega välispiiril võetavaid meetmeid, aga ka ELi-siseseid meetmeid. Range piiri- ja rändepoliitika on selgelt seotud meie suutlikkusega säilitada Schengeni ala eelised. Praegu toimub piirikontroll kuue Schengeni riigi sisepiiridel⁴⁹. Komisjon on näinud ette, kuidas tugevdada julgeolekut proportsionaalsete politseikontrollide ja koostöö abil, ilma et oleks vaja piirikontrolle, ning teinud ettepaneku muuta õigusnorme, mis käsitlevad piirikontrolli ajutist taaskehtestamist sisepiiril⁵⁰. Võttes arvesse kõiki jõupingutusi välispiiride haldamise parandamiseks ja ebaseaduslike saabujate arvu vähenemist, on aeg teha olukorrast kokkuvõtte eesmärgiga kaotada kontroll sisepiiridel ja taastada täielikult toimiv Schengeni ala.

Euroopa rände tegevuskava vastuvõtmisele järgnenud neli aastat on näidanud, et olukord nõuab pidevat otsusekindlat tegutsemist tervikliku lähenemisviisi kõikides valdkondades. Ühised meetmed ning liikmesriikide ja ELi ühised jõupingutused koostöös partneritega, kes ei kuulu ELi, on andnud tulemusi ja on ainus võimalus rände paremaks haldamiseks ning selle tagamiseks, et ELi väärtused jääksid meie rändepoliitika nurgakiviks. Seda ELi kodanikud Euroopa Liidult ootavadki.

⁴⁹ Austrias, Saksamaal, Taanis, Rootsis ja Norras rändekriisi ja teisese rändega seotud põhjuste tõttu. Prantsusmaal peamiselt terrorismiohu tõttu.

⁵⁰ C(2017) 3349 final, 12.5.2017, ja C(2017) 6560 final, 27.9.2017, ning COM(2017) 571 final, 27.9.2017.